

HELÂL RIZİK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden, kesîran, tayyiben, mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve üsvetüne'l-haseneti ve tâci ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim,

Allah-u Teâlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Rabbimiz, iki cihan saadetine cümlelerinizi nâil eylesin.

Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden, o gül bahçesinden size bir demet sunacağız. Bunlara başlamadan önce, Peygamber SAS'in mübarek ruh-u pâkine biz âciz nâçiz ümmetinden bir hediye-i Kur'aniye olsun diye, ve onun cümle âlinin, ahabının, etbânının, ahabının ruhlarına ve sair enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ve hâssaten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri ve verese-i Nebî, ulemâ-i muhakkikîn sâdât-ı turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye, ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerimizin, sevdiklerimizin, yakınlarımızın ruhlarına ve bu belde medfun bulunan mü'minîn ü mü'minât'ın ruhlarına

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

hediye olsun diye ve uzaktan yakından bu hadis-i şerifleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdikleri ve yakınlarının ruhlarına özellikle hediye olsun diye bir Fatiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, ruhlarına gönderelim!

.....

Allah onları memnun eylesin, kabirlerini nurlandırsın. Bizi de tevfikine uygun yaşayıp, sàlih ameller işleyip, sevdiği, razı olduğu kul olup, huzuruna yüzü ak, alnı açık varmaya muvaffak eylesin,,.

a. Arazi Gasbetmenin Vebali

Muhtâru'l-Ehâdîs isimli hadis kitabınının 1158. hadis-i şerifi. Ahmed ibn-i Hanbel ve Müslim, Vâil ibn-i Hucr RA'dan rivayet eylemiş. Efendimiz SAS buyuruyor ki:¹

مَنْ اقْتَطَعَ أَرْضًا ظَالِمًا لِقِيَّ اللَّهِ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ

(حم.م. عن وائل)

ME. 1158 (*Meni'ktetaa ardan zàlimen*) “Kim haksız olarak bir arazi parçasını zapdederse, koparıp başkasının mülkünden alırsa; (*lakıya'llàhe ve hüve aleyhi gadbân*) Allah ile karşılaştığı zaman Allah ona kızgın, gazaplı olarak muamele eder.”

¹ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.338, no:200; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.317, no:18883; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.54, no:6002; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.147, no:5657; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.231, no:2717; Vâil ibn-i Hucr RA'dan.

(Zàlimen) Haklı olarak değil, miras yoluyla değil, parasını vererek değil, meşru değil... Haksız bir şekilde bir araziye el koyuyor. Metazori dediğimiz, zorbalık yoluyla kendi mülkü üzerine geçiriyor. Sahibi belki uzaklarda, belki küçük bir çocuk, yetim... Belki daha başka bir zaafı var ki, arazisini koruyamıyor o şahıs. Bu herif de o araziye zulmen el koyuyor, gasp ediyor, sahibi oluyor.

Oluyor ama ahirette Allah’la karşılaştığı zaman, Allah’ı gazaplı haliyle karşısında bulur. Allah’ın gazabına maruz olur. İsterse bir karış arazi olsun...

Yâni kazık değiştirmek suretiyle, çift sürerken biraz kaydırmak suretiyle, “Bir karış daha yer kazanayım!” diye tamah ediyorlar. İsterse öyle olsun. İstifade etmek için normal huduttan biraz kaydırsa, kazığın yerini değiştirse; yahut küçük, yetim bir çocuğun bilgisizliğinden, küçüklüğünden istifade etse; veya dul bir kadının acizliğinden istifade etse; veyahut, adam arazisine bakacak durumda değil, memleketi terk etmiş, başka şehre göçmüş, bakamıyor. Fırsattan istifade yağmalanmış, kapanın elinde kalmış.

Vakıf arazisine bile böyle saldırıyorlar. Vakıflar Genel Müdürü olan kardeşimiz adam göndermiş, anlatmıştı,

“—Bu işi yapanlar arasında milletvekilleri bile var!” diyordu.

Koca vakıf arazisini herkes parsellemiş. Yağma Hasan’ın böreği. Halbuki vakıf... Allah’ın çok

büyük ceza vereceği bir şey. Öyle olmasa, şahıs malı olsa bile, önüne gelen çeviriyor, bir evlik, iki evlik tutabildiği kadar, kapabildiği kadar yer kapıyor.

Yağma Hasan'ın böreği. Usulsüz bir tarzda gidiyor. Bu dünyada yapar ama Allah'ın gazabına uğrar. Ahirette onun cezasını kat kat çeker.

b. Haramdan Fayda Gelmez

Haramdan insana bir fayda gelmez. Haramdan biten bir ten, bir et, bir vücut parçası, hasıl olan bir damla kan, bir çiğnem et, ancak cehennemde yanıp temizlenir, başka türlü temizlenir. O bakımdan iyi bir müslüman, lokmasının helâl olmasına, kazancının helâl olmasına, muamelesinin helâl olmasına, alış verişinin helâl olmasına son derece dikkat etmeli. Harama yaklaşmamalı, son derece titiz olmalı. Haram lokma yedi mi ayağı kayar insanın. Şeytan o zaman onu aldatmaya muvaffak olur. Çünkü Allah'ın tevfiği kesilir, Allah yardım etmez. Yardım etmeyince, bu sefer çeşitli felaketler zincirleme olarak gelir.

Bir adama bakıyorsun, yüksek bir memuriyete geçiyor. Ondan sonra bakıyorsun hediyeler kabul etmeye başlıyor, lüks çantalar, kıymetli hediyeler vs. Tabii, mevkii, makamı dolayısıyla aldığı bu hediyeler rüşvet oluyor.

“—Efendim bizim fabrikayı gezmez misiniz? Fabrikamızın mamulüdür şunu almaz mısınız?” derken çeşitli haramlarla beslenmeye başlıyor.

Onun arkasından da bakıyorsun, camiye bırakmış, namazı bırakmış, cemaati bırakmış, vaziyeti bozulmuş. Neden? Haram yemeye başladı da ondan. Haram yemeye başladı, artık gitti.

Bir insan haram lokma yediği zaman, kırk gün ibadeti kabul olmuyor. Kırk sabah Allah onun ibadetini kabul etmiyor. Bu, gayri meşru olarak birisinin malını almak suretiyle de olabilir, Allah korusun, içki gibi, domuz eti gibi Allah'ın yasak ettiği, haram kıldığı bir şeyleri yemek suretiyle de olabilir. Allah, her çeşit haramdan ve her çeşit günden bizleri korusun.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'i nasıl bilirsiniz? Bilgisi nasıldır? İslâm'a bağlılığı nasıldır? Rasûlüllah'ı tanıması nasıldır? Extra extra'dır, aliyyü'l-a'lâ'dır.

Hizmetçisi bir tabak getirdi, meyve ya da başka bir yiyecek. Bir aldı, sonra;

“—Bana bak, bu nereden geldi?” diye sordu.

Haram bir yerden geldiğini anlayınca, derhal parmağını ağzının içine sokarak, boğazını gıcıklattırıp kusmak istedi. Onu yapamayınca, biraz su içip öyle çıkarttı. Hemen kustu. Haram lokmanın vücuduna girmesini istemedi.

Nasıl olmuş? Hizmetçisi, ya bir müşrik düğününden bir tabak hediye getirmiş, ya fal bakmak vs. gibi haram olan bir şeyin karşılığı, mükâfatı olarak kendisine gelen bir şeyi getirmiş. Her neyse? Haram olduğunu anlayınca, boğazından içeri geçtiği halde kustu, çıkarttı onu Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz.

Bu titizlik gözünüzün önünde kalsın. Haram lokma yemeyin!

Allah, nasıl olsa kul demiş yaratmış, rızkı da yazmış. Rızkı gelecek.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

(الذاريات:٥٨)

(*Inna'llàhe hüve'r-rezzâku zü'l-kuvveti'l-metîn*) [Şüphesiz ki rızkı veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır.] (Zâriyât, 51/58)

وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

(الجمعة:١١)

(*Va'llàhu hayru'r-râzikîn*) [Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır.] (Cuma, 62/11)

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

(الذاريات:٢٢)

(*Ve fi's-semâi rızkuküm ve mâ tûadûn*) [Semâda da rızkınız ve size va'dedilen başka şeyler vardır.] (Zâriyât, 51/22)

Bunların hepsi delil. Allah, insanı rıziksız yazmamış, rızkı var, nasibi var, gelecek. Ya helâlden gelecek, ya haramdan gelecek. Titizlenirse helâlden gelecek, göz yumar aldırılmazsa, boş verirse haramdan gelecek. Şeytan, önce haramı teklif eder insana. Ondan sonra diretirse, helâlinden gene gelir.

c. Yusuf AS'ın Hikâyesi

Kur'an-ı Kerim'den misal:

Yusuf AS'ı Zeliha Hatun beğendi, sevdi. Köle olarak almıştı, sevdi, istedi, hayran oldu. Hatta şehrin ahali dedikodu yapınca hepsini çağırılmış. Hepsi evine misafir gelmişler. Hepsinin eline elma vermiş, bıçak vermiş. Elma soyacaklar, yiyecekler. Yani meyva ikram ediyor. Ondan sonra da Yusuf AS'ı çağırılmış:

“—Çık şunların yanına!” demiş.

Yusuf AS kapıdan girip kadınların olduğu tarafa gelince, Kur'an-ı Kerim bildiriyor ki:

وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ

(يوسف: ٣١)

(*Ve katta'ne eydiyhünne*) “Kadınlar ellerini kestiler, doğradılar. Akılları başlarından gitti. ‘Güneş mi doğuyor, ne oluyor evin içine?’ diye hayran kaldılar. Elma keseceklerine ellerini kestiler.”

وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ

(يوسف: ٣١)

(*Ve kulne hâşe li'llâhi mâ hâzâ beşeren, in hâzâ illâ melekün kerîm*) “Bu insan değil, bir melek! İnsan soyuna benzemiyor, bu ne güzellik!” dediler. (Yûsuf 12/31)

Böyle güzel bir insana kendisi hayranlık duymuş ama meşru bir şey değil. Yusuf AS da reddetmiş.

“—Hapsederim!”

“—Ne yaparsan yap, hapis benim için daha iyi...” diyor, hapse giriyor Yusuf AS. Neden hapse giriyor? Kadının sözünü dinlemediği, arzusuna teslim olmadığı için hapse girmeye razı oluyor.

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ

(يوسف: ٣٣)

(Kàle rabbi's-sicnü ehabbü ileyye mimmâ yed'ünenî ileyh) [‘Rabbim! Bana zindanda yatmak, bu kadınların beni çağırdıkları, davet ettikleri, yaptırtmak istedikleri günahı yapmaktan daha iyi!’ dedi.” (Yusuf, 12/33)

Hapse girdi. Haramı işlemektense hapse girmeyi tercih etti, hapiste kaldı. Hikmetleri var, sebepleri var. Macera, kader... Yusuf AS'ın kıssası önemli bir kıssa Kur'an-ı Kerim'de. Ama sonunda mâsum olduğu, dürüstlüğü, üstünlüğü, ahlâkının güzelliği anlaşıldı. Hükümdar ona haber gönderdi ve onu tarım ve ziraat mahsulleri işinin başına getirdi. Yani, tarım bakanı gibi bir göreve geldi; izzetli, kıymetli bir mevki sahibi oldu. Sonra da kaderde varmış, Zeliha Hatun'la nikâhları oldu, evlendiler.

Bu yazılmış, evlenecekler. Ya haramdan olacak, ya helâlden. Sabretmeseydi, diretmeseydi, o zaman peygamber de olamazdı zaten. Bak, peygamberler ne kadar sağlam. Hapse girmeyi tercih ediyor, hiç harama meyletmiyor. Ama

kaderde ne varsa o oluyor. O bakımdan bu hikâye bize bir ibret olabilir.

d. Dervişliğin Esası

Biz de nasibde ne varsa onu yiyeceğiz, ne varsa onu içeceğiz. Harama meyletmeyelim, harama tenezzül etmeyelim! İnsanın alnının akıyla, şerefiyle, alnının teriyle, elinin emeğiyle yediği helâl lokmanın hayrı ve bereketi olur. Evladı hayırlı evlat olur, evliya olur. Evladı öyle yetiştirmezse, eşkıya olur, kan kusturur. İhtiyar halinde burnundan getirir, şerefini tarumar eder. O bakımdan, aman lokmanın helâl olmasına dikkat edin!

Dervişliğin de aslı, esası, müslümanlığın da temeli helâl lokmadır. Haramdan kaçının! Hiç kimsenin zerre kadar malını, onun arzusu olmadan üzerinize geçirmeye fırsat vermeyin. Gevşek davranmayın, yumuşamayın, pelteleşmeyin. Helâli isteyin, haramı istemeyin. Rızığınız gene gelir, keseniz gene dolar, ama Allah'ın sevgili kulu olarak yaşarsınız.

Harama göz koyarsanız, haramı isterseniz, yalana dolana kaçarsanız, kaytarmaya bakarsanız, onun bunun malını, arazisini, mülkünü, şu veya bu şekilde beleşten üzerinize geçirmeye çalışırsanız onun hayrını göremezsiniz. Dünyada da, ahirette de hayrını göremezsiniz. Kimse görememiştir, kimse göremez. Onun için helâl lokmaya, helâl mala, helâl mülke, helâl servete çok dikkat edin! Hepimiz çok dikkat edelim! Allah-u Teâlâ Hazretleri, her çeşit haramdan, her çeşit günahattan, rızasına aykırı her türlü işten sizleri ve bizleri korusun ve uzak eylesin.

e. İstiğfarın Faydaları

Diğer hadis-i şerif. Mezhep sahibi, büyük zat, hadis âlimi, Ahmed ibn-i Hanbel Hazretleri kitabına yazmış ki, Abdullah ibn-i Abbas RA'ın rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:²

مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ مِنْ
كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا وَرَزَقَهُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

(حم. وابن السنى. ك. هب. عن ابن عباس)

RE. 408/6 (*Men eksera mine'l-istiğfâri*) “Kim istiğfarı çok yaparsa, ‘*Estağfiru’llàhe’l-azîm ve etûbü ileyh... Allâhümma’ğfirlî ve’rhamnî...*’ filân gibi tevbe ve istiğfar sözlerini çok söylerse; (*ceala’llàhu azze ve celle lehû min külli hemmin feracâ*) Allah onu her türlü

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.248, no:2234; Hâkim, *Müstedrek*, c.4, s.291, no:7677; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.439, no:645; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.118, no:10290; İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *el-Ferah Ba’de’s-Şiddeh*, c.I, s.53, no:8; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.57, no:2423; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.37, no:3654; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Lafız farkıyla: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.475, no:1518; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1254, no:3819; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.X, s.281, no:10665; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.240; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.351, no:6214; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.III, s.211; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.II, s.420; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.369, no:1445; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.VII, s.136, no:1445; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.476, no:2069, 2083; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.45, no:21452, 23791.

sıkıntısından sevince, ferahlığa çıkartır.”

(*Ve min külli dîkîn mahracâ*) “Her türlü sıkışıklıktan bir kurtuluş yerine ulaştırır, tasasını dağıtır, üzüntüsünü feraha çevirir, sıkıntıdan ferahlığa çıkartır.”

(*Ve razekahû min haysü lâ yahtesib.*) “Onu ummadığı yerden rızıklandırır.” diye buyuruyor Efendimiz... Ahmed ibn-i Hanbel ve diğer kaynaklar rivâyet etmiş.

Ne yapan insana? “*Estağfiru’llah, Estağfiru’llah, Estağfurullah...*” diyen insana. Onun için çok “*Estağfiru’llah*” diyeceksiniz.

“—*Estağfiru’llah*” ne demek?

“—Yâ Rabbi, ben senin affını, mağfiretini, bağışlamanı istiyorum. Beni affeyle, mağfiret eyle. Suçum, günahım, hatam, eksiğim çoktur. Ne kadar istesem de sana layık kulluk yapamamışımıdır. Bilerek bilmeyerek hatalarım olmuştur. Beni affeyle yâ Rabbi!” demektir.

Peygamber SAS Efendimiz, “Ben de günde yüz defa *Estağfiru’llah* diyorum!” diye kendisini örnek veriyor bize.

Onun için, tevbe ve istiğfarı çok etmek lâzım!

Kim tevbe ve istiğfarı çok ederse, Allah, her sıkıntısını sevince çevirir, ferahlığa çevirir.

“—Sıkıntın var mı?”

“—Tümen tümen...”

“—Derdin var mı?”

“—Kamyon kamyon, vagon vagon...”

O zaman tevbe ve istiğfarı çok et! Allah ne yapacak? O üzüntüyü, o sıkıntıyı değiştirecek, giderecek, yerine sevinç ve ferah nasip edecek. “—Her sıkışık durumdan da çıkaracak.”

Sıkıntıdan kurtaracak. Sıkışmışsın, pres altında eziliyorsun, sıyırıp çıkartacak seni. O bakımdan, sıkıntıdan kurtulmak, sıkışık vaziyetten sıyırılıp çıkmak tevbe ve istiğfar ilemdir.

Çok istiğfar eden kimseyi Allah, ummadığı yerden rızıklandırır.

“—Allah Allah, hiç hesapta yoktu?”

Eli dolar, mutfağı dolar, kesesi dolar...

“—Ben devlet dairesinde çalışıyordum, dükkânım vardı, ayda şu kadar gelir.”

Böyle değil. Allah’ın rızıkı, rahmeti, ummadığı yerden yağıyor ve insan bolluk içinde nereye koyacağını bilemiyor. Yemesi mümkün değil, dağıtmaya güç yetiremiyor. Neden? Tevbe ve istiğfarı çok yapana, Allah böyle mânevi bereketler ihsan ediyor da onun için.

Tevbe ve istiğfarı çok edeceksiniz, *Estağfiru’llah*’ı çok söyleyeceksiniz.

Biz kardeşlerimize tavsiye ediyoruz ki:

“—Günde hiç olmazsa yüz defa “*Estağfiru’llah*” deyin!”

Ama şuurlu, mânâsını düşünün düşünün yüz defa, “*Estağfiru’llah el-azîm... Estağfiru’llah el-azîm...*”

Dikkat ederseniz namazlardan sonra da, “*Estağfiru’llah... Estağfiru’llah... Estağfiru’llah el-azîm el-kerîm, er-rahîm ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye’1-kayyûme ve etûbü ileyh*” diyoruz. Bu hadisi şeriftendir, Efendimiz’in tavsiyesidir.

[Mehmed Zâhid Kotku] Hocamız’la ilgili bir hatıram var. Hocamız diyor ki:

“—Bakın, dikkat edin ki, meyhaneden değil, günah yerinden değil, Allah’ın sevmediği bir işten değil; namazdan çıkıyorsun. “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh*” diyorsun, ondan sonra üç defa, “*Estağfiru’llah... Estağfiru’llah... Estağfiru’llah...*” diyorsun. Zaten kıldığın namaz, Allah’ın emrettiği bir ibadet. Allah’ın huzuru, güzel bir iş, Allah’ın emrettiği bir şey, sevaplı bir şey. Niye “*Estağfiru’llah...*” diyorsun?”

Hocamız, bunu soru olarak ortaya atmış, sonra kendisi cevaplandırmıştı:

“—Çünkü namazda insan Rabbü’l-âlemîn’in huzuruna çıkıyor, onun divanına duruyor. Sen onu görmüyorsan da o seni görüyor. Sen onun huzurunda el pençe divan duruyorsun. Muhakkak bu namazı hakkıyla kılamıyorsun. Gerektiği şekilde, namaza hakkını vererek, şuurlu bir tarzda kılamıyorsun.”

Şöyle anlatalım:

Seni büyük bir padişahın, bir imparatorun huzuruna çağırırsalar... Şimdi padişah yok ama bir reis-i cumhurun huzuruna çağırırsalar, İngiltere Kraliçesi’nin huzuruna çağırırsalar. Bir

kere en iyi kıyafetini giymeye çalışırsın. Bu muhakkak...

Gidersin çarşıdan yeni bir ayakkabı alırsın, almazsan ayakkabını boyatırsın. Güzel bir tıraş olursun, güzel kokular sürünürsün, “Acaba hangisini giyeyim, hangisi elbiseye uyar?” diye kravatını sorarsın. Mümkün olduğu kadar güzel giyinirsin. Bu hazırlıklardan hepsi tamam...

Ondan sonra, oraya girdiğin zaman dikkat edersin, adımına dikkat edersin, nerede duracağına dikkat edersin, nasıl oturacağına dikkat edersin, nasıl selâm vereceğine dikkat edersin. Neden? Burası saray. Bu, kralın, kraliçenin, imparatorun huzuru diye sana bir ciddiyet gelir, bir heybet gelir, ne yapacağını şaşırırsın.

Sen namazda Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna çıkıyorsun. Kralları yaratan, imparatorları yaratan, kâinatı yaratan, alemlerin Rabbinin dergâhına varıyorsun, huzurunda divana duruyorsun, hiç aldırıyorsun.

Aklın bakkal hesabında, gece ne yapacağında, yarın ne yapacağında, hatıralarda, düşüncelerde, çeşit çeşit yalan yanlış işlerde... Elbette tevbe edeceksin.

“—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh... Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh...*” deyince, “Yâ Rabbi, ben senin huzuruna çıktım ama kim bilir usûle aykırı ne işler yapmışımdır, ne edepsizlikler, hatalar olmuştur?” diye, “*Estağfiru'llâh... Estağfiru'llâh...*”

Estağfiru'llàh...” demek gerekiyor.

İnsan tevbeyle, “*Estağfiru'llàh...*” diye başlarsa, devamında da “*Estağfiru'llàh el-azîm, el-kerîm, er-rahîm, ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye'1-kayyûme ve etûbü ileyh*” diyecek. Doğrusu “*ileyhi*” ama orada durulduğu için “*i*” okunmuyor, “*ileyh*” oluyor. Yâni “*ileyk*” değil, “*ileyh*” olacak doğrusu.

Eğer tevbeyle “*Nestağfiru'llàh*” diye başlarsa, devamında da “*Nestağfiru'llah el-azîm el-kerîm, er-rahîm ellezî lâ ilâhe illâ hû elhayye'1-kayyûme ve netûbü ileyh*” diyecek. Arapçasının doğru olması açısından böyle denilecek.

Bu hadis-i şerifi hiç hatırımızdan çıkartmayalım. Elimiz tesbihimizde olsun. Gönlümüzde Allah'ın zikri, daima *Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh...*

“—Affet yâ Rabbi, mağfired eyle yâ Rabbi, bağışla yâ Rabbi!” demiş oluyoruz. Bunu çokça söyleyelim!

Peygamber SAS Efendimiz:

“—Ne mutlu amel ve icraatın, sevapların ve günahların yazıldığı defterinde çok *Estağfiru'llah*'ı bulunan kimseye...” diyor.

Rûz-ı Mahşerde bu defterler, divanlar ortaya açılacak. Mahkeme-i Kübra'da hesap olacak, sevaplar, günahlar tartılacak. “O zaman sayfasında tevbe ve istiğfarı çok bulunan mü'min kula ne mutlu!” diye başka bir hadis-i şerifinde teşvik ediyor Peygamber Efendimiz.

Onun için boşa vakit geçirmeyin! Zamanınızı hiç boşa geçirmeyin. Her attığınız adımda, zikirten bir an bile geri durmayın. Hiç gevezelikle meşgul olmayın, zamanınızı değerlendirin. Defterinizi sevaplarla, “Estağfiru’llah” ile doldurmaya gayret edin. Bu hadiste, tevbe ve istiğfarı çok edenin mükâfatını görmüş olduk. Bir daha tekrarlayalım, siz de hatırlamaya çalışın. Üç mükâfatı vardı.

1. Allah, tevbe ve istiğfarı çok yapan kimsenin her üzüntüsünü sevince çeviriyor. Üzüntüden kurtarıyor, sevinç veriyor. Üzüntüsünü sevince döndürtüyor. Sıkıntısını ferahlığa çeviriyor.

2. Sıkışıklıktan sıyırıp çıkartıyor. Mâlî bakımdan sıkışmış, borç bakımından sıkışmış, zaman bakımından sıkışmış, imtihanlara hazırlanmak bakımından sıkışmış, her neyse. Sıkışıklıktan sıyırıp çıkarıyor, kurtarıyor Allah.

3. Ummadığı yerden rızıklandırıyor. Alimallah, gökten yağdırır, insanın kucağına pattadak düşürttürür. İnsan Allah’ın sevgili kulu oldu mu, para, pul, rızık havadan yağar.

Bunun misalleri de çoktur. Kur’an-ı Kerim’den misali, Beni İsrail’in Sina çölünü geçip, Mısır’dan Filistin’e gelmesidir.

Çölde bakkal yok, kasap yok, fırın yok. Allah-u Teâlâ Hazretleri çölden geçirdi, üzerlerine bulut gönderip şemsiye yaparak onları güneşten korudu. Güneşte gitselerdi çatlardı, güneş çarpardı, ölürlerdi. Gölgede yürüdüler. Ondan sonra, bıldırcın gönderdi. Bıldırcınlar, havadan sapır sapır döküldüler. Toplayıp toplayıp,

bıkıncaya kadar bıldırcın yediler. Sonra kudret helvası denilen, çabuk çabuk bitiveren mantar bitirdi. Mantarla, bıldırcın etiyle, güneşten korunmuş bir vaziyette Sina çöllerini geçirtti Allah... İşte misal, “Allah nasıl rızıklandırıyor?” diye görmek istiyorsan gör!

Pek çok camide yazılıdır:

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا
رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(آل عمران: ٣٧)

(*Külle mâ de hale aleyhâ zekeriyye'l-mihrâbe vecede indehâ rizkà*) Zekeriyyâ AS, Meryem Validemiz'in yanına girdiği zaman, bakıyor ki, o mevsimde orada olmayan olağanüstü gıdalar var; şaşırıyor.

Kendisinden başka kimsenin girmesi mümkün olmayan,

sadece kendisinin girebildiği, kilitli bir yer. Bakıyordu ki çeşit çeşit rızıklar. Kur'an-ı Kerim'de Zekeriyya AS'ın şöyle sorduğu bildiriliyor:

(*Kàle yâ meryemu ennâ leki hâzâ*) “Yâ Meryem! Bu yiyecekler sana nereden geldi?” Ben getirmedim, başka kimse de getirmedi, kapı kilitli, pencere de yok. Senin ibadethanene bu rızıklar nereden geldi? (Âl-i İmran, 3/37)

Meryem Validemiz dedi ki:

(*Kàlet hüve min indi'llâh*. “Bu rızık bana Allah tarafından ikram ediliyor.”

(*İnna'llàhe yerzuku men yeşâü bi-gayri hisâb*)
“Allah, dilediği kullarını böyle, hesaba, ölçüye sığmaz bir tarzda, aklın almayacağı bir şekilde rızıklandırır.” (Âl-i İmran, 3/37)

Kur'an-ı Kerim bunu böyle bildiriyor.

Meryem Validemiz'in o kapalı ibadethanesinde rızıklara ermesi aklımızda olsun. Beni İsrail'in Mûsa AS ile, gökten sapır sapır bıldırcın yağarak, para pul istemeden bedavadan kudret helvasıyla beslenerek, gölgenin altında Sina çöllerinden geçmesi... O Sina çöllerini ordular geçememiştir. Moğol orduları, Mısır'ı istila için geçememiştir. Bunlar hatırlınızda kalsın.

Tevbe ve istiğfarı çok olan kimsenin üzüntüsü sevince çevrilir, sıkıntısından kurtulur, rızık çok olur. Bu üç hususu unutmayın. Tevbe ve istiğfarı çok söylemeyi de unutmayın.

f. Nimete Hamd Etmek

Diğer hadis-i şerife geçelim. Bu hadis-i şerif, Ebû Mûsâ elEş'ari RA'dan rivayet edilmiş.

Allah razı olsun, ihvanı, arkadaşlarınızı, kardeşlerinizi topluyor bir ziyafet çekiyorsunuz. Kebaplar, tatlılar, güzel güzel yiyecekler ikram ediyorsunuz. Ondan sonra da el açılıyor, dualar ediliyor. Yemek duası ediyoruz değil mi?

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:³

³ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.179, no:7246; Heysemî, *Mecma-*

مَنْ أَكَلَ فَشَبِعَ وَشَرِبَ فَرَوَى فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
أَطْعَمَنِي وَ أَشْبَعَنِي وَسَقَانِي وَأَرْوَانِي، خَرَجَ مِنْ
ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

(ع. وابن السنن عن أبي موسى)

ME. 1160 (*Men ekele feşebia*) “Kim yemek yer de doyarsa; (ve şerebe fereviye) sonra meşrubatı, suyu da içip kanarsa; (*fekàle*) sonra da şu sözleri söylerse, yani bu duayı yaparsa:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenî, ve eşbaanî, ve sekânî, ve ervânî*) “Bana yemeği yediren ve karnımı doyuran, suyu içirten ve suya kandırtan Allah'a hamdolsun!” derse; (*harace min zünûbihî, keyevmi veledethü ümmühû*) anasının onu doğurduğu zamanki gibi, günahlardan sıyrılır çıkar.”

El-hamdü lillâh'tan sonra gelen bu dört kelimeyi ezberleyeceksiniz. Ne demek?

(*El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenî, ve eşbaanî, ve sekânî, ve ervânî*) “Bana yemeği yediren ve karnımı doyuran, suyu içirten ve suya kandırtan Allah'a hamdolsun!” demek.

İşte bu kadar, bu kadar basit. Kulun, yemenin, içmenin Allah'tan geldiğini bilmesi ve bunu söyleyerek Allah'a hamd etmesi. Bu kadar

ü'z-Zevâid, c.V, s.31, no:7946; Ebû Abdullah ibn-i Kays RA'dan. Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.586, no:5836; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.247, no:40786; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c. XX, s.53, no:21476.

kolay... Böyle yapan bir insanın mükâfatı ne olurmuş?

Anası ilk doğurduğu gün, o bebeğin günahı var mıydı? Olur mu? Bebek yeni doğmuş, günahsız, masum. O da anasının onu doğurduğu zamanki gibi günahlardan tamamen sıyrılır çıkar. O zaman ki gibi masum olur. O kadar günahsız olur.

Berber yemek yedikten sonra biz bu duayı yapıyoruz, siz “âmin” deyince, siz de söylemiş oluyorsunuz. Malum, “âmin” diyen kimse, duayı yapmış gibi sevap alır. Beraberken siz “âmin” diyorsunuz ama, bizimle olmadığınız zaman, evinizde çoluk çocuğunuzla iken, seyahatta iken de bu duayı yapın diye söylüyorum:

“—*El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenâ, ve eşbaanâ, ve sakânâ, ve ervânâ...*”

“—Ama hocam, “*et'amenî*” demiyorsun, “*et'amenâ*” diyorsun, birazcık fark var. O ne demek?”

“—*Et'amenî*” bana bu taamı nasib etti demek; “*et'amenâ*” bize bu taamı nasib etti demek. “*Eşbaanî*” beni doyurdu demek, “*eşbaanâ*” bizi doyurdu demek. Yani, kalabalıksa “beni” demeyeceğiz, “bizi” diyeceğiz. Fark sadece bu. “I am” ile “We are” arasındaki fark gibi.

Kalabalık, topluluk olduğumuz için ben hep böyle diyorum, çoğul sigasıyla, plural olarak söylüyorum. Ama tek başına olduğunuz zaman, “*Et'amenî, ve eşbaanî, ve sakânî, ve ervânî*” diye söylersiniz. İnsan bunu söyleyince günahından sıyrılıp çıkıyor, anasının onu

doğurduğu zamanki gibi günahsız oluyor.

Ne güzel yâ Rabbi! Rabbimizin lütfu ne kadar çok! İnsan, hadisleri bilip de hareketlerini ona göre tanzim ettiği zaman, ne kadar kolay bir şekilde ne kârlara sahip oluyormuş. *El-hamdü lillâh...*

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bizleri, her işimizin Allah'ın lütfuyla olduğunu anlamak şuuruna, her nimetin Allah'tan geldiğini bilmek idrakine varan ve O'na kulluk vazifemizin olduğunu, kulluk yapmamızın gerektiğini düşünüp de o kulluğu her an yapmakta kusur etmeyen kullarından eylesin.

Rabbimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri, bizleri haramların ve günahların her çeşidinden korusun, daima helâl rızıklarla beslettirsin. Bizleri, maddi, görünen günahlardan, görünmeyen günahlardan, dille işlenen günahlardan, fiilen elle, ayakla, gözle, kulakla yapılan günahlardan bizi korusun...

Hasılı, şu ölümlü dünyada, rızasına uygun yaşayıp, günahlara dalmadan yaşayıp, sevdiği bir kul olarak yaşayıp, mü'min-i kâmiller olarak, buyurun:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*)
[Şehâdet ederiz ki Allah tektir, şerîki nazîri

yoktur, putlar doğru değildir. Allah-u Teâlâ Hazretleri ortak edinmemiştir, alemlerin Rabbidir. Muhammed AS da onun kulu ve en son gönderdiği peygamberidir.] diye diye şu can emanetimizi Rabbimize teslim etmeyi nasib eylesin... Huzuruna, sevdiği, razı olduğu kulları olarak varmayı nasib eylesin...

Bizleri, hesabı kolay görülenlerden, bi-gayri hisâb cennete girenlerden eylesin... Cennetine, ebedi saadetine erip, sonsuz nimetleriyle mütena'im olmayı cümlenize ve cümlemize nasip ve müyesser eylesin.

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ, ve bi-hürmeti habîbihi'l-müctebâ muhammedeni'l-mustafâ, ve bi-hürmeti esrarı sûreti'1-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24. 12. 1990 - Melbourne

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü